07/02/2019

«Ο κενωτικός χαρακτήρας της Ιερωσύνης και ο Ιερός Φώτιος»

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Ελλάδος

Μετά πάσης εκκλησιαστικής λαμπρότητος εορτάστηκε και εφέτος η μνήμη του εν Αγίοις Πατρός ημών Φωτίου του Μεγάλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τον οποίον τιμά κατ' εξοχήν η Ιερά Σύνοδος και οι Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Τήν Τετάρτη το πρωί, 6 Φεβρουαρίου 2019, τελέστηκε στο Καθολικό της Ιεράς Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πεντέλης ο Όρθρος και η Θεία Λειτουργία, ιερουργούντος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου μετά των Συνοδικών Μητροπολιτών, Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικολάου και Γρεβενών κ. Δαβίδ.

Παρέστησαν ο εκπρόσωπος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας στην Αθήνα, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γουινέας κ. Γεώργιος, οι Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Μητροπολίτες Πατρών κ. Χρυσόστομος, Κυθήρων κ. Σεραφείμ, Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Κοσμάς, Κορίνθου κ. Διονύσιος, Ιερισσού, Αγίου Όρους και

Αρδαμερίου κ. Θεόκλητος, Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμων, Ιωαννίνων κ. Μάξιμος και Ελασσώνος κ. Χαρίτων. Οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ανέων κ. Μακάριος, Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως κ. Αθηναγόρας και Νέας Ιωνίας και Φιλαδελφείας κ. Γαβριήλ, οι Πανιερώτατοι Μητροπολίτες, Θερμοπυλών κ. Ιωάννης και Κορωνείας κ. Παντελεήμων, οι Θεοφιλέστατοι Επίσκοποι Νεοχωρίου κ. Παύλος και Αβύδου κ. Κύριλλος, ο Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Συνόδου, Επίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης και ο Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, Επίσκοπος Θεσπιών κ. Συμεών.

Επίσης παρέστησαν: οι Κοσμήτορες των Θεολογικών Σχολών Αθηνών και Θεσσαλονίκης κ. Απόστολος Νικολαΐδης και κ. Θεόδωρος Γιάγκου, καθώς και οι Ελλογιμώτατοι Πρόεδροι των τεσσάρων Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών.

Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας, στο Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος που ευρίσκεται στον χώρο της Ιεράς Μονής Πεντέλης, πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη, κατά την ημέρα αυτή, σύσκεψη των μελών της Ιεράς Συνόδου με τους Καθηγητές και τους λοιπούς διδάσκοντες στις Θεολογικές Σχολές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Της συσκέψεως προέστη ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος, ο οποίος κηρύσσοντας την έναρξη μεταξύ άλλων ανέφερε:

«Η Εκκλησία της Ελλάδος τιμά σήμερα την σεπτή μνήμη του Μεγάλου Φωτίου, προστάτου της Ιεράς ημών Συνόδου. Αναζητεί στο πρόσωπο και το έργο του έμπνευση και φωτισμό, προβάλλουσα αυτόν ως πρότυπο εκκλησιαστικής διακονίας. Ο μεγαλόπνοος Πατριάρχης αποτελεί μοναδικό παράδειγμα Ιεράρχου, ο οποίος συνδύαζε την υπερέχουσα παιδεία με την ταπεινή βιοτή, τον αποστολικό ζήλο με τη θυσιαστική αυταπάρνηση, την επιδίωξη της εκκλησιαστικής ευστάθειας με την αποστασιοποίηση από τα κοσμικά.

Το δεσπόζον ιστορικό έργο του Μεγάλου Φωτίου μάς οδηγεί ομοίως να εντρυφήσουμε στον αθόρυβο και ατάραχο κόσμο της πνευματικής ζωής, εντός όσων, κατά τους λόγους του ιδίου, ‘’λεπτύνουν την διάνοιαν’’, ‘’ιχνεύουν το αληθές’’ και ‘’ιθύνουν τον νουν προς την ευσέβειαν’’. Μας αποκαλύπτει τους καρπούς μιας βαθείας βιωματικής καταφάσεως προς τον Θεό και τον άνθρωπο, όπως και της φιλίας της σοφίας στην ποιμαντική πράξη. Συγχρόνως, προσφέρει ‘’εις γενεάς και γενεάς’’ Ορθοδόξων τον πλούτο μιας διαρκούς εμπειρίας σπουδής στην θεοφιλή ζωή, τον χώρο των ενεργειών και των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος.

Ο πανεπιστήμων Φώτιος φωτίζει την οδό της αμώμου γνώσεως, η οποία, ως δώρον Θεού, αναβιβάζει τον άνθρωπο προς τα υψηλότερα και θεοειδέστερα. Για τούτο και το πεδίο της έρευνας της αγίας βιοτής και των συγγραμμάτων του παραμένει πλήρες θησαυρών πνευματικών. Μεταδίδει επίσης ένα αναλλοίωτο και ακμαίο μήνυμα ελπίδος, μία ενδυναμούσα υπόμνηση προς ημάς τους συγχρόνους,

στερεωμένη στις αλήθειες της πίστεως και την χάριν της αγιότητος, στο ήθος του Σταυρού και την κένωση της προσφοράς».
Θέμα της εφετινής συσκέψεως ήταν: «Ο κενωτικός χαρακτήρας της Ιερωσύνης και ο Ιερός Φώτιος» και Εισηγητής ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Στην εισήγησή του τόνισε ότι η διδασκαλία της Εκκλησίας για την κένωση του Υιού και Λόγου του Θεού είναι σαφής και συνοδικά εκπεφρασμένη. Σχετικά όμως με τις σωτηριολογικές και ανθρωπολογικές συνέπειες, καθώς και την ενσωμάτωσή της στις ευχές της Εκκλησίας δεν έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα. Η μεταφορά από το θεολογικό επίπεδο στις ποιμαντικές εφαρμογές νοείται κυρίως α) ως εκούσια ταπείνωση του πνευματικού ποιμένα ως ιερουργού, προκειμένου να γίνει δεκτικός της χάριτος του Παναγίου Πνεύματος, και β) ως αδιαμαρτύρητη άρση των αμαρτιών του κόσμου κατά μίμηση του Χριστού.
Ο ιερός Φώτιος, τόσο στην εργογραφία του όσο και στο βίο και την πολιτεία του, περιγράφει αφενός τις διαστάσεις της κένωσης του Υιού και Λόγου του Θεού και αφετέρου ζει κενωτικά. Καταρχήν απαντά σχηματικά σε όσους αναρωτιούνται γιατί δεν θα μπορούσε η επανόρθωση της ανθρωπίνης φύσεως μετά την πτώση να γίνει από κάποιον άνθρωπο ή από αγγέλους και χρειαζόταν η κένωση του Υιού και Λόγου του Θεού. 1) Κάθε άνθρωπος έχει αναγκη καθάρσεως και θεραπείας, οπότε κανείς δεν είχε την ικανότητα «ετέροις διακονείν την κάθαρσιν και χορηγός είναι της ιάσεως». 2) Αν κάποιος άνθρωπος επιφορτιζόταν με τη σωτηρία του κόσμου και φιλοδοξούσε να αναλάβει «θείον έργον καινόν (καινοφανές) υπό τον ήλιον», θα βρισκόταν στα πρόθυρα μεγαλύτερης πτώσεως από την πρώτη. Κι ακόμη, διέτρεχε τον κίνδυνο να τον λατρεύσουν ως θεό οι άνθρωποι, όπως συνέβη με τον Απόστολο Παύλο στα Λύστρα. Έτσι, καταλήγει ο ιερός Φώτιος, είναι ολοφάνερο, ότι αντί της ανόρθωσης του ανθρωπίνου γένους θα είχαμε «χαλεπωτέρα και αδιόρθωτη έκπτωση». 3) Αλλά και οι άγγελοι, ως κτίσματα τρεπτά και ομόδουλα της ανθρωπίνης φύσεως, δεν μπορούσαν να σώσουν τον άνθρωπο.
Οπότε, το ανθρώπινο γένος με την κένωση του Λόγου είχε την ευκαιρία να απολαύσει την «κάλλιστη, τιμιώτατη και ανέκφραστη δόξα». Ο ιερός Φώτιος ομιλεί για «κένωσιν» του «Ακενώτου», που κάνει αισθητή την αγάπη και την πρόνοια του Θεού στο ανθρώπινο γένος. Η θεόσοφη και θεοπρεπής πρόσληψη της ανθρώπινης σάρκας από τον Υιό και Λόγο του Θεού, «την κοινήν του (ανθρωπίνου) γένους σωτηρίαν ειργάσατο», τονίζει. Η διδασκαλία αυτή του ιερού Φωτίου έρχεται σε πλήρη συμφωνία με σύνολη τη βιβλική, προγενέστερη πατερική και ευχολογική παράδοση. Η κένωση του Υιού και Λόγου γίνεται για να συναντήσει την ανθρωπότητα. Η κατάβαση του ιερέως από την υψηλοφροσύνη γίνεται για να συναντήσει τη θεότητα. Κατέρχεται άνθρωπος χοϊκός και ανέρχεται άνθρωπος

πνευματικός.
Κατακλείοντας την εισήγησή του, ο Αιδεσιμολογιώτατος ομιλητής ανέφερε ότι ο ιερός Φώτιος εμπνεόμενος από την πνευματική και λειτουργική εμπειρία, βίωνε την εθελούσια ταπείνωση και στον καθ’ ημέραν βίο. Ακολουθώντας τον Χριστό σήκωνε τις αμαρτίες του κόσμου και υπέμενε αγόγγυστα τις αλγηδόνες, τις εξορίες και τους συκοφαντικούς εξευτελισμούς. Έτσι βρισκόταν στην οδό του Κυρίου και αποτελεί πρότυπο των πνευματικών ποιμένων κάθε εποχής.
Μετά την εισήγηση ο π. Βασίλειος Καλλιακμάνης απάντησε σε ερωτήσεις και τοποθετήσεις.
Στίς 13.00 ο Μακαριώτατος παρέθεσε γεύμα προς τιμήν των Ελλογιμωτάτων Καθηγητών των Θεολογικών Σχολών.

Εκ της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου